

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

45. szám.

Debrecen, 1929 november 9.

DEBRECENI

PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Reális nyilvánosságot!

(A debreceni egyházmegye egy fontos határozatáról.)

Magyar református egyházi közéletünknek — hivatalos és nem hivatalos formáiban egyképpen — alapvető és magától értődő követelménye a nyilvánosság. Szinte azt mondhatnám: dogmája.

Ez a dogmaszerű követelmény azonban, ha jól megnézzük, éppen az egyházi közélet azon megnyilvánulásainál nem érvényesül eléggé, ahol reá az egyház jövője, egészséges fejlődése, tisztulása és átalakulása, örök reformációja érdekében a legnagyobb szükség volna.

Amióta legutóbbi zsinatunk együtt van és értékes nagy erőfeszítésekkel végzi nehéz munkáját, különösen meg lehet ezt figyelni.

Törvényhozó magas testületünk szövegén egymásután forognak az egyházunk megújulását legmélyebben érdeklő törvényjavaslatok. Ezekről való véleménymondásra — a nyilvánosság alapvető követelménye szerint, de egyházunk presbiteri alapszerkezetének megfelelően is — felhívtak és felhivatnak a fokozatos egyházi kormányzótestületek: kerületi, megyei gyűlések, nem egy esetben a presbiteriumok is. Tehát a nyilvánosság *formális* követelményei a zsinat munkájában, illetőleg e munka előkészítésében a lehető legtagabb mértékben érvényesülnek.

De ha az iránt érdeklődünk, hogy a nyilvánosság kifogástalanul megtartott formái közt annak *reális, tartalmi* értéke mennyiben érvényesül: akkor rendszerint igen lehangelő eredményekre jutunk.

A zsinati törvényjavaslatok szövege csak a zsinati rendes és póttagoknak jut a kezébe. Tehát nem egészen kétszáz embernek. Ezeken kívül legföljebb még (kivételes eseteket nem számítva) az egyházmegyei, illetőleg egyházkerületi közgyűlések előadói kerülhetnek abba a helyzetbe, hogy a vonatkozó javaslatokat teljes szövegükben áttanulmányozhassák és azokról alapos, pontról-pontra indokolt véleményt mondhassanak.

Tehát a reális helyzet az, hogy amikor valamelyik zsinati törvényjavaslat az egyházi testületek gyűlésein tárgyalás alá kerül, a tagok túlnyomó többségének — különösen a „világiaknak” — halavány sejtelmük sincsen rendszerint arról, hogy tulajdonképpen mi az, amiről itt ötlük véleményt kérnek. Az alapos hozzászólások lehetősége s ezzel együtt a reális nyilvánosság is valójában ki van zárva éppen az egyházunk jövőjét legmélyebben érdeklő életkérdések tárgyalásából. A közgyűlések alkotó tagjai e kérdések megítélésénél ki vannak szolgáltatva az előadóknak s még legföljebb néhány olyan embernek, akinek véletlenül módja volt előzetesen tanulmányozni a vonatkozó munkálatokat. Nem árulok el titkot, ha kijelentem, hogy ez a körülmény a zsinati törvényjavaslatok tárgyalása alkalmával igen nagy elkedvetlenedésnek a forrásává szokott válni a közgyűlések alkotó tagjai, kivált a lelkészi tagok között, akiknek nem alaptalan az a benyomásuk, hogy ők ezzel tulajdonképpen mesterségesen záratnak ki a sokszor legdöntőbb jelentőségű kérdésekhez való hozzászólásból s meg kell elégedniök az alkotmányos nyilvánosság pusztá látszatával. Hogy aztán ezzel „világi” atyánkfiaiainak különben sem forrponton álló érdeklődése az egyház legnagyobb ügyei iránt csak még jobban lehül: azt egészen természetesnek lehet találni.

De a lelkészi tagok sincsenek sokkal előnyösebb helyzetben. Ők ugyan, ha magukat a törvényjavaslatokat teljes szövegükben nem mindnyájan ismerik is, legalább az egyházi lapokból, meg a lelkészi értekezletek tárgyalásaiból valamennyire tájékozottabbak lehetnek e kérdések felől. De alaposnak ez a tájékozottság sem mondható, tekintettel egyfelől egyházi lapjaink súlyos és szinte kóros vérszegénységére (aminek egyik nyilvánvaló tünete éppen az, hogy a zsinati törvényjavaslatok ismeretése és megvitatása terén még csak megközelítően rendszeres és céltudatos munkát sem végeztek és ma sem végeznek) — és tekintettel másfelől arra, hogy a lelkészi értekezletek sincsenek mindig abban a helyzetben, hogy mélyre-

hatóan elmerüljenek egy-egy törvényjavaslat tanulmányozásába és tárgyilagos bírálatába.

Az eredmény aztán ebből az, hogy a megyei és kerületi gyűléseknek éppen azok a pontjai, amelyek a zsinati törvényjavaslatokkal foglalkoznak, a lehető legritkábban támasztanak valódi érdeklődést, értékes eszmecserét és teljes közmegnyugvást. Ennek pedig egyebek között, félek, meglesz később az a sajnálatos következménye is, hogy amikor majd a nyilvánosság formális megtartásával, de reális kizárásával meghozott új törvények szentesítés után hatályba lépnek, egyben-másban nem csekély meglepetések fogják érni a tájékozatlan egyházi közvéleményt s e meglepetések esetleg olyan kísérő jelenségekkel is járhatnak majd, amelyek között a szentesített törvényeknek az életbe való zökkenő nélküli átvitele nem várt nehézségekkel találkozhatik.

Mindezek a megfontolások indították a debreceni egyházmegye legutóbbi rendkívüleg összehívott közgyűlését (melynek egyedüli érdemleges tárgya éppen az egyházalkotmányi törvényjavaslat fölötti véleménymondás volt) arra, hogy az egyházkerület útján a Zsinatot és a Konventet a zsinati ügyek tárgyalása reális nyilvánosságának hatékonyabb biztosítására kérje.

Az egyházmegye ezt olyan módon gondolja el, hogy a zsinati törvényjavaslatok és indoklásaik teljes szövege bocsáttassék minden egyes esetben rendelkezésére ne csak maguknak a zsinati rendes és póttagoknak, hanem az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések valamennyi lelkészjellegű alkotótágjának is, úgyszintén a világi tisztviselőknek, valamint a tanár- és tanítóképviselőknek. Ha anyagi okokból lehetetlenség volna ez idő szerint, hogy a vonatkozó munkálatok mindezen személyeknek ingyen megküldessenek, akkor is elő kell belőlük állítani annyi példányt, hogy legalább az érdeklődők mérsékelt árért hozzájuthassanak. Ha pedig ez is leküzdhetetlen akadályokba ütköznék, akkor gondoskodják az Egyetemes Konvent arról, hogy a törvényjavaslatoknak legalább az elvi vagy gyakorlati szempontból legfontosabb pontjai, indoklásukkal és az egész törvényjavaslat szerkezetének ismertetésével együtt hivatalos közlemény alakjában minden egyházi lapnak megküldessenek.

Már ez a legutóbbi módozat is sokat javítana a mai helyzeten, a mellett, hogy az egyházi lapok tartalmi értékének növelésére is nagy befolyással volna, részint magukkal a hivatalos ismertető közleményekkel, részint az azok nyomán bizonyára élénkebb egymásutánban támadó eszmecserékkel. Gyökeres megoldást persze csak a másik két módozat valamelyike — legkivált az első — hozhatna. Nézetünk szerint ez utóbbiak sem jelentenének anyagilag elviselhetetlen terhet (hiszen a többletpéldányoknál már csak a papír ára jöhet számításba). Az a körülmény pedig, hogy a Zsinat munkájához az elő-

készítés stádiumában minden értelmes és magasabb képzettségű egyházi dignitáriusunknak megadatnék a mód *ex fonte* hozzászólni — egyházi közéletünk nyilvánosságának realitását s ezzel együtt e nyilvánosság erkölcsi értékét, érdeklődés-felkeltő, gondolatébresztő és lélekformáló erejét is nagy mértékben növelné. És emellett tárgyi tekintetben is megteremné sokszor nem is várt jó gyümölcseit.

R. I.

A vocatio és dislocatio joga.

(A beregi egyházmegye történetéhez.)

I.

A gyülekezetek lelkészválasztási joga s ennek alapján a veszedelmes korlátlanúságig kifejlődött választási szabadság az 1870-es években veszi kezdetét. Addig a hívek és az esperes, illetőleg az egyházmegyei kormány között osztott meg a lelkészek meghívásának, megerősítésének és elhelyezésének joga. Ezt a jogot az egyes traktusok különböző szempontok és formák szerint gyakorolták évszázadokon át s csak abban egyeztek meg, hogy mindnyájan makacs ellenállást tanúsítottak a főtiszteletű egyházkerületi kormánnyal szemben, amikor az 1800-as évek elején le kellett mondaniok az évszázados, igen tekintélyes jogokról. A beregi egyházmegyei kormány (tractuale consistorium) sem tudott minden sértődöttség nélkül lemondani a dislocatio jogáról, amint ez kitetszik az alábbiakból.

*

A vásárosnaményi gyülekezet 1860-ban új lelkészt választott, akit azonban az egyházmegyei kormány nem erősített meg állásában. Ekkor történt, hogy felebbezés folytán egyházkerület elé került az ügy s ez teljesen mellőzve az egyházmegye álláspontját, — az új lelkészt állásában megerősítette. Az 1861-ik év április 17-én 25. szám alatt hozott rendelet nagy sérelmet jelentett a beregi egyházmegye alkotmányos életében s a hivatalosak nem is késtek hatalmas memorandummal fordulni az egyházkerületi kormányhoz, amelyben százados jogukat védelmezik s méltatlankodásuknak is eléggé őszinte kifejezést adnak. Ebből az 1861-ben kelt hatalmas felterjesztésből idézem kivonatossan, de szóról-szóra a következőket:

„Főtiszteletű Egyházkerületi Kormány! Midőn beregi reformált egyházmegyénk két teljes századig (1609. évtől, L. Lampe Hia eccl. ref. Hung. pag. 377.) folyvást gyakorlott papszentelési jogát s más ezzel rokon helyhatósági jogait az egyházkerületi kormány *hosszas sürgetésére* 1815-ik évben kibocsátotta kezéből — azt azon jó hiszemben s biztos reményben tette, hogy a főtiszt. Egyházkerületi Kormány a kibocsátott jogokat egyházmegyénknek nem kárára s lesülyesztésére, hanem épületére gyakorlandja; hogy az egyházmegyénket, mint al-

kormányhatóságot Canonok értelmében mindenkor megillető önkormányzási jogot nem esorbítandja, a helyi viszonyok és körülményekhez szabott, de Canonokba nem ütköző Statutumainkat és ezen statutumok értelmében érett megfontolással hozandó határozatait egyházmegyénknél mindenkor s így felebbezési eseteknél is méltó figyelembe veendi".... (Kihagyás.)

„Azonban, fájdalom! több ízben kellett már lapasztalnunk, hogy a főtsz. Egyházkerületi Kormány a *vocatio és dislocatio* ügyében egyházmegyei kormányunknak úgy a gyülekezeti üdvére, mint a lelkeszi állás becsületére s a Canon szellemével összehangzólag lelkiismeretesen hozott ítéletét semmisítette meg". (Kihagyás.)

„Illy seb, illy sérv egyházmegyei kormányunkon s papi testületünkön legközelebb, éppen, mikor magyar honban minden alsóbb hatóságok saját autonómiájukért küzdenek, — illy sérv mondjuk — a Vásáros Naményi Lelkészhívási ügyben 1861 április 17-ikén 25. szám alatt felebbezés útján hozott egyházkerületi rendelet, mely cassálván egyházmegyei kormányunknak canonszerű ítéletét, oly egyénnel tölti be a V. Naményi Lelkeszi állomást, ki oda statutumaink szerint még nem vala méltó, kinek hívásába egyházmegyei kormányunk bele nem egyezett s ki oda az 1826. 40-ik számú egyházkerületi végezet szerint sem rendeltethetett volna". (Kihagyás.)

„Az eddig leirt s hajdan is így állott helyi körülmények érett megfontolása, a *vocatio jogával visszaélés* s abból a lelkeszekre is, de különösen az egyházakra háramló erkölcsi gonosz meggátlásának óhajta indította már arra egyházmegyei kormányunkat s jelesül annak egykori érdemdús világi elnökét, bilkei Lipcsei József segédgondnok urat e század második tizedében, 1812-ik évben, hogy mint már előbb is sokszor megtörtént a gyakorlatban, a pap-hívási jogban *nem a nép korlátlan tetszésének*, hanem az egyházmegyei kormány bírálatak, beleegyezésének, jóváhagyásának adja a nagyobb súlyt, vagy nyomatékot, — az egyházkormányzatról s nevezetesen a paphívásról írt *III-ik Thesisében*, mely az idézett évben a beregszászi közgyűlésben approbáltatott s megtartás végett közzététetett. Mely Thésisnek, mint egyházmegyénk gyakorlat által szentesített statutumának rövid tartalmát, — valamint azon alapult helyrendezési gyakorlatát is a beregi ref. egyházmegyének, ide igtatni szükségesnek tartjuk annál fogva is, mert abból értesülhet híven a főtsz. egyházkerületi kormány arról, mikép fogja fel a beregi egyházmegye a *vocatio*ról szóló Canon szellemét s mikép alkalmazza azt a helyi viszonyokhoz?"

„A hivatali Thesis, illetőleg egyházmegyei Statutum tartalma ez:

III-ik Thesis. Az eklézsiáknak is vagy arra jussok, hogy abba *beleszóljanak*, ki legyen

az ő papjuk; de itt is nagyobb jussa van a papi törvényszéknek arra; és ez kijön mind a szentírásból, mind a józan okosságból, mind a Calvinus munkáiból, mind pedig Canonainkból.

1. Ami a szentírást illeti, ennek több helyeiből (Csel. 1 : 1—17 ; 20 : 25 ; 20 : 17, 18 ; 14 : 23 ; I. Tim. 4 : 14 ; Tit. 1 : 5—7 ; I. Tim. 2 : 2 ; 5 : 22 ; I. Tim. 5 : 17.) az jön ki, hogy a gyülekezetekbe tanítókat, papokat nem a nép választott, hanem az apostolok s az ő utódaik, például Titus és Timotheus rendelték; vagy éppen az egyházi tanítók, presbiterek testülete. Pál világosan meghagyja Timotheusnak (I. Tim. 2 : 2 ; 5 : 22.), hogy a tanítást bizza olyanokra, kik arra alkalmasok. Csel. I. R. pedig a Mátyás választásakor a nép választott ugyan, de az apostolok jelöltek ki két egyént, kik Jézust hallgatták.

2. Nem a nép, hanem a Tractusi Consistorium ismeri jól az alatta levő gyülekezetek tagjait, azok szellemi szükségét az ítéleti meg, milyen pap kívántatik oda és ki e hivatalra alkalmas s egyszersmind érdemes is.

3. Calvin — felekezetünk alapítója azt mondja: „pap választásban a papok legyenek a népek vezérlői és Instit. Libr. IV. Cap. 4. § 12. szerint nem látja célszerűnek egyenesen a népre bízni a papválasztást; és helyesli a Laodiceai Zsinat végzését, melynek értelme oda megyen ki, hogy a papok s előjárók ne engedjék magokat a gondolatlan néptől elragadtatni, hanem inkább okosságuk és tekintélyük által nyomják el a nép okatlan kívánságát.

4. Tudva van, hogy a mi Canonaink is szinte a reformatio óta az espereseknek és papi zsinatoknak ad a nép felett hatalmat a *dislocatio*; például az 1566. gönczi zsinat 7 articulája; az 1567-ik articulí majore 20-a; az 1577 borsodi zsinat 7 art.; 1595 Zempléni Canonok 27 artic.; az 1626 komjáti Zsinat Can. Class. 2. Can. 6. — De a Szathmár németi Zsinat Conclus. 14; és 1649 a Gelei Katona Canon 22. is az esperesnek és *contratribus* — illetőleg papi Zsinatnak tetemes, sőt eldöntő befolyást ad a *dislocatio*ba (a bírálatak, jóváhagyás, vagy megtagadás jogát); valamint a Zoványi-féle 14-ik Canon és az 1791-ik budai Zsinat 9-ik Canona 13-ik pontja is a *tractusi előjáróságnak*, mert csak ennek megegyezésével engedtetik meg a *vocatio*, a papbevitel és így, ha az megtagadja a beleegyezést, érvénytelen lesz a meghívás. A méltó voltnak, valamint a megtagadás fontos okának megítélése is ugyanezen hatóságot illetvén".

Ezekben körvonalazza a „bilkei Lipcsei József segédgondnok úr“ által 1812-ben írott III. Thesis a *vocatio és dislocatio* jogát, amit a beregi *tractuale consistorium* 1609-től 1815-ig (138—1815. e. ker. jkvi szám) élvezett s aminek gyakorlati alkalmazását a következő alkalommal fogom ismertetni.

Tiszaszalka.

Kelemen Gyula
e. m. levéltárnok.

Reformációi ünnep és a „Hit és Szolgálat“ konferenciája Baján.

A bajai református és ág. evangélikus egyház közönsége lelkeket Istenhez emelő, feledhetetlenül szép és lelki kincsek nyújtásában gazdag napokat élt át október hó 26-án és 27-én. Ekkor tartotta ugyanis a két protestáns egyház meghitt és testvéries bensőséges együttérzésben reformációi ünnepeit a „Hit és Szolgálat“ mozgalmának konferenciájával kapcsolatban. A lelki értékek befogadására a szívek talaját megfelelően előkészítették az október 21—25-ig a két egyház templomaiban a hívek számára közösen tartott estéli áhitatok, melyeken a református és ág. ev. lelkészek sorozatos prédikációkat tartottak, a következő tárgyakról: „Egyetemes lelki sóvárgás“, „A hívők fegyverzete“, „A világhoz szabott élet — krisztusi élet“, „A lelkek egysége“ és „A világot meggyőző hit“.

Október hó 26-án szombaton este a református templomban folyt le a „Református Figyelő“ sajtó-estélye, amelyet buzgóságos imával és meggyőződéssel tele lelkes megnyitóbeszédével Nagy Kálmán érsekesanádi lelkész, a solti egyházmegye belmissziói előadója vezetett be. Utána az állami tanítóképezde református növendékeinek énekkara adott elő hatásosan egy alkalmi darabot. Bereczky Albert a „Hit és Szolgálat“ főtítkára tartotta meg kérészetlen közvetlenségű — de a lelkek húrjait, éppen e közvetlenséggel teljesen átrezdítő hatással — előadását: „A reformáció leghatalmasabb fegyvere“ címen. Ercsényi Nagy Lajos operaénekes énekelt el ezután dr. Bányay László Echorálját a szerző orgonakíséretével, művészi tudásával nagy hatást keltve, Tóth Bálint szeremlei lelkész lelkes igehirdetése fejezte be a templomi estélyt.

Október hó 27-én vasárnap reggel 9 órakor az egésznapos építő munka Bereczky Albertnek az ifjúság számára „Harc és Győzelem“ címen tartott — az ifjú lélekhez melegségével odaérkező — előadásával indult meg. A testvér prot. gyülekezetek nagyközönsége számára 10 órai kezdettel tartott istentiszteleten előimát mondott és irást olvasott Sebestyén Sándor helybeli református lelkész, az igehirdetést Demjén István budafoki lelkész végezte. Megrázó erejű és öntudatos evangéliumi keresztyén életre ébresztő szavai a mélységből a magasságba emelték a szíveket és bizonyára sokáig megmaradó nyomokat hagytak hátra a hívő keblekben. A könnyezésig megindult lelkek érzését Tóth Bálint szárnyaló imája vezette a magasságos Istenhez. Az istentiszteletet a férfi egyháztagok számára a templomban tartott konferencia követte, melyen Hatolkay Kázmér budapestkőbányai lelkész nyújtott eszméltető erejű értékekben gazdag előadást a „Férfias hitről“, majd Nagy Kálmán belmissziói előadó tárta fel az igazságra rámutató bátor lélekkel

„Egyházunk sérelmeit és a védekezés fegyvereit“. A konferencia munkája délután 4 órakor folytatódott a templomban a nők részére, a lelkészlakon pedig presbiterek részére tartott előadásokkal. A nők előtt — kiknek száma a 100-at meghaladta — előbb Bereczky Albert a „Református nő eszményképe“, majd Obornyák Erzsébet a „Lorántffy Zsuzsanna“ nőegyesület országos titkára, „A kétarcú nő“ címen tartottak előadást. Mindkét előadás igazi lelki átélés bizonyágtétele volt, olykor könnyekig megindító, lélekbemarkoló részleteik felejthetetlen hatást váltottak ki és remélhetőleg nagy elhatározások gyümölcseit érlelik meg a lelkekben az egyház épülésére és Isten dicsőségére.

A presbiterek előtt Hatolkay Kázmér a „Református presbiter eszményképét“ rajzolta meg, Demjén István pedig „A presbyter mai feladatai“-ról szólott, — mindketten belső indítástkeltően oldották meg a tárgyukban kitűzött célt.

Az ünnepélyek befejezője és — mondhatni — koronája volt a két protestáns egyház közös testvéri ünnepélye este 8 órakor a „Nemzeti Szálló“ nagytermében a Lorántffy Zsuzsanna egyesület rendezésében megtartott műsoros tea-est keretében. Sebestyén Sándor helyi református lelkész megnyitó szavai után Dömötör Ilonka a „Lélek szerint“ című nem rég megjelent verses kötet szerzője, olvasott fel pár kedves költeményt saját szerzeményeiből. Ercsényi Nagy Lajos operaénekes Krebs „Miatyánk“-ját énekelt. Korig Emil zeneiskolai igazgató zongorakíséretével, Hatolkay Kázmér nagyértékű evangéliumi melegségű előadása következett, „Krisztus barátságáról“. Szünet után Kemény Gábor helybeli ág. ev. lelkész szólaltatta meg megragadó előadásában a „Szeretet Hymnusá“-t, Támady Lajos tanítójelölt ifjú tüzzel szavalta el Vargha Gyuláné „Október 31-én“ című költeményét, majd ismét Ercsényi Nagy Lajos szerzett nagyon kedves élvezetet a közönségnek Beethoven „Isten dicsősége“ c. hymnusának és néhány irredenta-dalnak megkapó érzéssel és igazán elismerésre méltó művészettel történt eléneklésével.

Végül ismét Bereczky Albert mély gondolatokban, gazdag és kitörölhetetlen lelki élményeket támasztó bibliai elmélkedése zárta be az igazán magasnívójú műsort.

A kellemes estélyen mindvégig a meleg családi együttérzés öröme áradt el.

Hisszük, hogy az egésznapos konferencia nemcsak a megjelenteknek nyújtott nagy értéket, de az építőmunkának eme szeretettől áthatott megnyilvánulása minden oldalról és maradandóan közelebb hozta egymáshoz a megértő közös munkálkodásra hajlandó lelkeket.

Nincs alkalma naponta egy árvabélyeget fölragasztani? Akkor munkája sincs!...

A felsőszabolcsi egyházmegye közgyűlése

Október hó 23-án tartotta a felsőszabolcsi egyházmegye évi rendes közgyűlését Kisvárdában Kovács Lajos esperes és Mikec István alispán, gondnok elnöklete alatt.

Az esperesi és belmissziói jelentés örömmel mutatott rá a hitélet általános emelkedésére, a külső és belső építés eredményeire, de feltárta azokat a nehézségeket is, melyek kibontakozó egyházi életünk útjába állanak, főként anyagi és felekezeti vonatkozásban. Ez utóbbival kapcsolatban sürgeti a reverzális törvény eltörlését és az 1848 : XX. tc. végrehajtását. Dr. Baltazár Dezső püspököt, ki egyházunk érdekében bátran és erélyesen foglal állást, közgyűlés bizalmáról és ragaszkodásáról biztosította.

Beható tárgyalás alá vétetett az I. tc. és a missziói törvénytervezet. Nem helyesli közgyűlés a 18 éves korhatárt és a választók jegyzékének önkéntes jelentkezés és hitvallás alapján történő összeállítását. Megfelelőbbnek tartja a régi rendelkezést. Kívánja a konventi iroda és a Konvent átszervezését és az egyházmegyéinkénti zsinati választást. Felemelte kérő szavát a lelkészi nyugdíjtörvény revíziója érdekében is. A Ráday-féle javaslat elutasított.

Rendkívüli érdeklődés kísérte a már harmadik olvasásra váró II. tc.-nek a lelkészek át-helyezésére vonatkozó paragrafusainak tárgyalását. Nagy megütközést váltott ki az a rendelkezés, hogy lelkészt akkor is át lehessen helyezni, ha a bírói eljárás őt magát ártatlannak találja. Ártatlan embereket és ártatlan családokat sújtó s a jogszolgáltatásban pártatlanul álló eme szakaszok törvénybeiktatása ellen közgyűlés óvó és tiltakozó szavát nyomatékosan felemelte.

Több kisebb közigazgatási ügy letárgyalásával véget ért a gazdag programú gyűlés.

Demecser.

Kiss Lajos.

Levelet írunk; csupa szeretet, melegség, fény minden sora... S ha árvabélyeggel küldjük, távlatot, életet nyernek a sorok.

Ifjúsági nap Mándokon.

Jól sikerült ifjúsági napot rendezett a mándoki református egyház szept. hó 29-én. Nem régen indult meg itt a KIE. munka s most érkezett el élete első fontos állomásához. 23 munkás egyesületi tagja e napon tette le a szokásos fogadalmat. Olyan megható volt látni az egyszerű földmíves fiúkat a bibliával kezükben. Nagy dolog az, amikor a falusi duhaj legény a léha szórakozások helyett kezébe veszi a bibliát!

E napra az egyház vezetősége meghívta a környékbeli falvak fiatalságát is, hogy ők is kedvet kapjanak az ifjúsági munkára. Hat faluból mintegy 160 ifjú vett részt az összejövetelen. Reggel öt csoportra oszolta bibliaköri

megbeszélés volt. A 10 órakor kezdődő istentisztelet külső képe annyiban különbözött a rendes alkalmaktól, hogy az ifjúság nem a félreeső karzatra került, hanem a főhelyre, a férfiak székébe. Dobos Károly predikált. — Beszéde mindvégig lekötötte a figyelmet s későbbi szereplése is azt bizonyította, hogy tud az ifjak nyelvén szólni és szívükhöz tud férközni. Istentisztelet után Papp Kálmán helybeli lelkész vette ki a fogadalmat a 23 egyesületi munkás tagtól. Szép beszédben üdvözölte őket, kiemelve, hogy jobb életet csak úgy remélhetünk, ha jobb embereket nevelünk. Ezt pedig az ifjúságon kell elkezdeni.

Délben a mándoki egyház vendége volt a fiatalság. A buzgó egyháztagek természetbeni adománya lehetővé tette, hogy 1 pengő ellenében mindenki ízletes és bőséges ebédet és vacsorát kapjon.

A délutáni istentiszteleten e sorok írója predikált az ifjú és a család viszonyáról. Utána Kovács Péter földmíves-titkár beszélt arról, hogy miért van szükség ifjúsági munkára? Kovács Péter munkábaállítása e téren rendkívül nagy nyereség. Megnyerő egyénisége, bizonyágtevésének közvetlen ereje megragadja a fiatal szíveket s a földmíves legényeknek ezenkívül nagyon tetszik az, hogy hozzájuk hasonló csizmás munkás ember.

Ezután a jelenlevő lelkészekkel és tanítókkal folytatott eszmecsere Dobos Károly, buzdítva őket az ifjúsági munka megindítására. A megbeszélés befejeztével a sport-pályára vonult ki a társaság, ahol mulatságos játékokra tanították az ifjakat. Este tábortűz volt s mellette megint több szép ének és szavalt hangzott el.

A hatás rendkívül nagy volt a résztvevő fiatalokra. Azt hiszem, mindenütt a komoly keresztyén ifjúsági munka megindulását fogja eredményezni.

Nagy köszönettel tartozunk Papp Kálmán lelkésznek és kedves feleségének, továbbá Milák Jenő tanítónak, akik fáradságot nem kímélve megrendezték ezt a szép, áldásos összejövetelt.

Porzsolt Ferenc.

**Református lelkészek, tanárok, tanítók!
Nincs napi egy filléreték sem árváitok részére?!
Ha pl. egy cigarettával kevesebbet szívjátok?...**

Halottaink

Dr. Rácz Lajosné Benedek Ilona, dr. Rácz Lajos sárospataki főiskolai tanár hűséges és fennkölt lelkű hitvese, 39 évi boldog házasság után, életének 64. évében visszaadta lelkét Teremtőjének.

Áldott legyen emlékezete!

Kivel törődünk, ha saját gyermekeinkkel sem, az árvabélyegakecióban?!

Különfélék

A mesteruccai egyházzésben, melynek vezetőlelkésze Uray Sándor, szép eredménnyel folyik a lelki munka. Szerdán délutánként a mesteruccai iskolában bibliaórák vannak. Van külön bibliaóra a leányok részére. A köntösgáti iskolában minden második vasárnap istentisztelet tartatik. Nagyon szépen virágoznak a családi istentiszteletek is. Megkezdődött az egyházzés területén fekvő lelenház gondozása is. Az egyházzésben szép eredménnyel folyik a szegénygondozás is. Már a múlt iskolai évben 72 család 96 ebédet ajánlott fel hétről-hétre szegény iskolás gyermekek számára. Ezt a szép akciót még szélesebben kiterjesztve, újra kezdi az egyházzés. Megkezdődött a hívek rendszeres látogatása is. Tervbe van véve egy szeretetvendégség és egy orgonahangverseny.

Az Ispotály-templomban szépen sikerült vallásos ünnepély volt november 3-án. Bibliát olvasott és imádkozott Felker János lelkész, Bibliát magyarázott Molnár Ferenc lelkész, énekelt vitéz Uray Lajos tanító, szavalt Dombó Béla hittanhallgató, záróimádságot mondott Szabó Gyula segédlelkész.

A Templomegyesület irodalmi szakosztálya november 7-én tartotta első irodalmi estélyét a kollégium dísztermében. Megnyitó beszédet mondott Baja Mihály lelkész, a szakosztály vezetője. Arany Jánosról rendkívül értékes előadást tartott dr. Zsigmond Ferenc egyetemi magántanár.

A theologus ifjúság igen jól sikerült ünnepélyt rendezett a csapókerti egyházzés harmónium-alapja javára november hó 3-án d. u. 5 órakor a kollégium dísztermében. A kollégiumi kántus szép énekszáma után dr. Kállay Kálmán egyetemi tanár tartott mélyenszántó megnyitó beszédet. Szavalt Kiss László bölcsészettanhallgató és Barcsa József hittanhallgató. Énekszólót adott elő Timári Mária, zongorán kísérte Bessenyei Erzsébet. — Most mutatkozott be a theologus zenekar is igen nagy tetszés mellett. Előadott az ifjúság egy igen ügyes egyfelvonásos vígjátékot. A harmónium-alap történetét ismertette Gerda Sándor theologus, a theologus misszió vezetője. A szép ünnepélyt a kántus énekszáma rekesztette be. Az ünnepély az erkölcsiek mellett igen szépen sikerült anyagiakban is, a tiszta bevétel 200 pengő volt.

A miskolci leányotthon felavatása november hó 11-én lesz.

A szombaton és a bűnbánati héten tartott esküvőkre nézve a derecskei gyülekezet „Világosság” c. lapjában ezeket olvashatjuk: „Mindenkinek tudomására adjuk, hogy szombaton és bűnbánati héten nem esketünk s ezt mindenkivel szemben fenntartjuk. Tehát nem lehet azzal kifogásolni, hogy „mi nálunk nem lesz semmi mulatság”, mert már sokszor félrevezettek ilyenekkel bennünket s folyt a mulatság még

akkor is, mikor a hívek templomba mentek. Azért kérjük a híveket, hogy mindenki úgy készüljön a vasárnapra, ahogy az Úr törvénye kívánja. Az esküvőket előtte való napon be kell jelenteni a lelkipásztori hivatalnak, ezt kívánja az apostoli rendtartás is, hogy a gyülekezetben mindenek ékesen és jó renddel legyenek.”

94 holdas birtokot kapott a kecskeméti egyházmegye a földbirtokrendező bíróság segítségével, igen kedvező részletfizetésre.

A csapóuceai egyházzési otthon ünnepélyes bemutatása november hó 10-én lesz. Előzőleg 5 órakor a Nagytemplomban istentiszteleti keretek között egyházzési ösgyűlés tartatik, amelyre az egyházzés minden tagja meghívást nyert s amelyen a vezetőlelkész dr. Révész Imre beszámol az egyházzés egy évi munkásságáról. Az ösgyűlés után az új otthon felszentelése következik. Felszentelő imádságot mond dr. Révész Imre lelkész.

A Konyári Lelekési-kör őszi vándorgyűlést okt. hó 24-én Hencidán tartotta meg.

Református emlékűnnep. Az apagy református egyház 1929 október 31-én a reformáció emléknapján, hálaadó istentiszteletet tartott, az alábbi sorrenddel. I. Délelőtti istentisztelet: Ének után ima és bibliaolvasás. Tartotta: *Kiss György* segédlelkész; prédikáció, tartotta: *Birtha József* lelkész; gyülekezeti ének; úrvacsoraosztás és áldás; záróének. — II. Délutáni gyermekistentisztelet: Ének utána ima és beszéd, tartotta: *Kiss György* segédlelkész; gyermekkar; szavaltok; záróének. — III. vallásos estély (d. u. 5 óra): Ének, ima és bibliaolvasás, tartotta: *Birtha József* lelkész; gyermekkar; ünnepi beszédet mondott: *dr. Ferenczy Gyula*; gyermekkar; szavalt: *Benedek Viola* tanítónő; felolvasást tartott: *Birtha Márta*; gyülekezeti ének.

A debreceni Tisza István Tudományegyetem Népszerű Főiskolai Tanfolyama újra megkezdődik. Igen érdekesnek ígérkezik Csíkés Sándor egyetemi tanár előadása, aki a Biblia elterjedéséről tart előadást. Az előadó foglalkozni fog a Biblia elterjedéséről 2000 éven át, az Ószövetségtől a könyvnyomtatásig. A Biblia a reformáció szolgálatában. A Biblia a világ minden részében. Az előadást vetített képek kísérik.

Ezüst menyegző. Kabay János vagongyári munkás és felesége Kecskés Eszter november hó 2-án ünnepelték házasságuk 25-ik évfordulóját bensőséges háziistentisztelet keretében. Az Igét Magyar Bertalan segédlelkész hirdette.

A Debreceni Kollégiumi Diákszövetség, november hó 6-án jólsikerült összejövetelt rendezett.

A debreceni Bethlen Gábor Kör az idén is megtartja egyetemi istentiszteleteit. Az első egyetemi istentisztelet november hó 3-án volt az oratóriumban. Az Igét dr. Ferenczy Károly nyiergyházai leánykálvineumi lelkész hirdette.

A „Bethlen Kata” cserkészleánysesapat jól sikerült kirándulást rendezett november 3-án

Monostorpályiban, Kovács Juliska tanítónő, csapatparancsnok vezetése alatt. Már a délelőtt folyamán kiutaztak a csapat tagjai s résztvettek az istentiszteleten, melyen az Igét Siposs Imre, a debreceni központi lelkészi hivatal vezetője, hirdette. Délután 6 órakor a monostorpályi leányegyesület közreműködésével cserkész-ünnepély volt. Itt a leánycserkészeket dr. Szász Imre monostorpályi lelkész üdvözölte. A leánycserkészetről felolvasott Kovács Juliska csapatparancsnok. A műsort szavaltat, énekszámok, vígjelenet, magyar tánc bemutatása tették változatossá.

Ízetlenség. Egyik budapesti napilap különös cikkeskét közölt a héten, arról, hogy Baltazár Dezső püspök régen többször tett kijelentése szerint rövidesen nyugalomba vonul s politikai pályára lép. A hírből természetesen egy szó sem igaz. Baltazár püspök ugyan régebben valóban többször mondta baráti körben, hogy ő nem akar előregedni a püspöki széken, de az előregedéstől még igen távol van. — (a jövő héten lesz 58 esztendő) és ha megöregedett volna is, most bizonyára megfiatalítaná az a tudat, hogy az ő kipróbált erejére az egyháznak épen most nagyon nagy szüksége van. És ha akármekkora politikai ambíciói volnának — amit, hogy tudomásunk szerint nincsenek — akkor is visszatartaná a politikai pályára lépéstől annak a megfontolása, hogy az őt maga élére állító református egyház és a fiúi hálával szeretett debreceni alma mater az ő munkáját, az ő egész hatalmas munkaképességét nem nélkülözheti. A szóbanforgó újsággözelemény olyanforma izetlenkedés eredménye, mint volt régebben egy másik pesti hírlap híradása, mely egy nagy tekintélyű és kiváló lelki pásztornak — lovasszobrot adományozott. Csodáljuk, hogy komoly, tekintélyes lap ilyen módon félrevezeteti magát.

„Református Élet” címmel havonként megjelenő vallásos lap indult a nagykarolyi gyülekezetben, Gönczy Sándor lelkész szerkesztésében. Szeretettel köszöntve új laptársunkat, egyházunk érdekében kifejtendő munkájára Isten gazdag áldását kérjük.

A **csapóuceai egyházzész** karácsonyi vásárja az idén is meg fog tartatni, november hó 30-án kezdődőleg több napon át. A vásár keretében a vezető lelkész magánkönyvtárából — Károlyi Gáspár emlékezetére — bibliakiállítást rendez és azt a látogató közönség számára szakszerű magyarázatokkal fogja kísélni.

A **kecskeméti egyház** vezetősége a templomok téli fűtésére részletes tervet és költségvetést készített. Nagyon valószínű, november elejére már ki is adják valamelyik vállalkozónak a munkát. A tervbevett fűtési rendszer a légfűtés lesz, amellyel nagyon hamar és megre lesz befűthető a templom.

A **dunamelléki egyházkerület** közgyűlése november 23. és következő napjain lesz Budapesten. A közgyűléssel kapcsolatban lelkészszentelés is lesz.

Az abádszalóki egyház négytantermes, tanítói lakással is ellátott és rádióval felszerelt iskoláját október 13-án avatták fel. Az iskola avatáson résztvettek gróf Klebelsberg kultuszminiszter és Gömbös Gyula honvédelmi miniszter is.

A **harkány-fürdői** református gyülekezet egyhangú lelkesedéssel Szücs Ernő budapesti tanárt hívta meg lelkészeül, Szücs Ernő azonban a meghívást más munkája miatt őszinte sajnálatára, nem fogadhatta el.

Pályázat

a tiszaszöllösi református egyház kántortanítói (I.) állására.

Javadalom: 3 szobás, előszobás lakás, mellékhelyiségekkel; kb. 30 hold föld haszonélvezete; 6 nagy jószágra legeltetési jog; 28 mázsa búza budapesti tőzsdei ára (levonva a 78 kg.-os felsőtiszai búza árából mázsánként 2:50 pengő fuvar); 18 mázsa kemény tüzifa ára; törvényes stóla; ismétlősök oktatásáért szabályszerű díj; esetleges államsegély.

Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztályoknak az érvényes tanterv szerinti tanítása; a fiú-ismétlősök oktatása; az összes kántori teendők végzése; énekkarok szervezése és vezetése; lelkész helyettesítése; egyháztársadalmi, belmissziói munkában állandó segédkezés; vasárnapi iskola vezetése.

Csak orgonázáshoz és zenéhez értők pályázhatnak. B) lisztások és menekültek előnyben. Orgona- és énekpróba december 1-én d. e. 11 órakor. Költözködési költség megválasztottat terheli. Kérvények okmányokkal (s a kommunizmus alatti magatartást igazoló bizonyítvánnyal), válaszbélyeggel ellátva, folyó évi december 1-ig adandók be a tiszaszöllösi református lelkészi hivatalhoz.

Dr. Gáborjáni Szabó Gábor,
lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A mátészalkai református iskolaszék a VI. sz. államsegélyes tanítónői állásra újabb pályázatot hirdet. Fizetés és lakbér törvényes. Kötelesség díjlevél szerint. Pályázhatni november 23-ig. Előbbi pályázatok érvényesek. Jelölt van.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, dísznőelő-kécek, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

**Hazánk legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje**
ALAPÍTVÁ 1816-BAN.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI
m. kir. udvari szállítók
SOPRON.

Harangokat

öntenek a legfinomabb harang-
öntvözetből minden hangnemben
és legszebb kivitelben.

Legmagasabb bel- és külföldi kitüntetések bizonyít-
ják harangjaink kiváló minőségét.

1900. évi párizsi világkiállításon nagy aranyérem stb.,
stb., majd legújabban a soproni, celldömölki,
székesfehérvári, kapuvári, szombathelyi és
kaposvári országos kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

**Szállítunk előnyös fizetési feltételek mellett,
az egyházak teljes meglegedésére.**

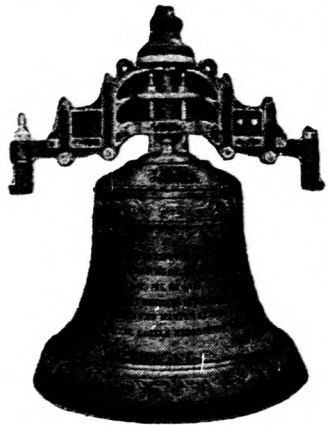
Költségvetések és kiszállások ingyen és díjmentesen.
Összes szállított gyártmányainkról elismerőleveleket tudunk felmutatni.

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

A törökszentmiklósi
református egyház részére
készült 1770 kgr.-mos harang.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

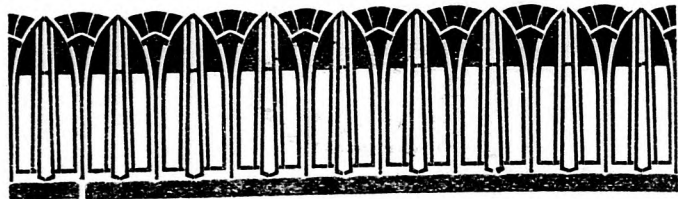
Az 1900. évi párizsi világ-
kiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari
kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézmű-
ipari tárlaton kormánydísz-
oklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári,
szentesi és szombathelyi
kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen
szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyo-
da-vállalata. 1929.

Ujdonság!

Ujdonság!

Vezérkönyv

A

HEIDELBERGI KÁTÉ TANÍTÁSÁHOZ.

Lelkészek, tanítók s általában
vallásoktatók számára.

Írta:

VIRÁGH JÓZSEF,
balatonöszödi református lelkész.

A 225 oldalú kitévő mű ára
8 pengő.

Megrendelhető

„Méliusz”
könyvkereskedésben
Debrecen, Ferenc József-út 26.
Telefon 2-70.

